

Kvaliteta života osoba s invaliditetom

Sjedeći za stolom u ugodnom društvu u restoranu Sportskog rekreativnog društva Aquacity nadomak Varaždina, kao »javnozdravstvenjak« zauzمام neutralnu poziciju (kakvu bi svi mi koji radimo u javnom zdravstvu i morali kad se radi o stručnim pitanjima) i pitam svoje »društvo« kako im je zaista živjeti u Varaždinu i Varaždinskoj županiji.

Moje »društvo« su osobe s različitim stupnjem invaliditeta, a ipak sportaši. Neki rekreativci, a neki profesionalci. Došli su predstaviti svoje mogućnosti za rekreativno i profesionalno bavljenje sportom. Nakon što smo zajedno kuglali u visećoj kuglani, igrali pikado, šah..., svi zajedno, čak i pročelnice oba Upravna odjela za zdravstvo i socijalnu skrb, Županije i Grada, njihov se realističan iskreni odgovor može sažeti na nekoliko riječi. »Dobro nam je ovdje u Varaždinu i Varaždinskoj županiji, uvjeti života su ovdje mnogo bolji nego u drugim krajevima Hrvatske...«.

Odgovor je to koji pokazuje da se još mnogo toga može učiniti, ali i da je mnogo učinjeno u izjednačavanju mogućnosti. Namjerno koristim trajni, a ne svršeni glagol, jer »izjednačavanje mogućnosti« u postizanju najvećeg mogućeg stupnja zdravlja je proces koji traje. Nije do pokretanja toga procesa došlo slučajno, već kao rezultat uključenosti i Varaždinske županije i Grada Varaždina u Hrvatsku mrežu zdravih gradova i posljedičnim nastojanjem da se vodi politika koja zdravlje kontinuirano uzima u obzir kad se donose odluke.

Županija je upravo izdvojila sredstva za ginekolški stol prilagođen osobama s invaliditetom,

gradonačelnik najavljuje izgradnju najvećeg višeosjetilnog parka u Hrvatskoj, kontinuirano se financiraju udruge čiji rad podupire i unaprjeđuje kvalitetu života osoba s različitim invaliditetom, u izgradnji infrastrukture poštuje se standarde i normative po kojima su javni objekti jednako dostupni svima – sve je to istaknuto na konferenciji za tisak i tribini u povodu svečanog otvorenja kampanje.

Osobe s invaliditetom čine oko 10% populacije, a ako uzmemo u obzir i članove obitelji, osobe koje, u različitoj mjeri, žive s njihovim invaliditetom, tada dolazimo do trećine ukupne populacije na nekom području.

Javnozdravstveni problem imamo ako osobe s invaliditetom nemaju jednake mogućnosti ostvarivanja najvećeg mogućeg stupnja zdravlja, kao što to imaju ostali. Zbog arhitektonskih barijera, kao i zbog barijera i predrasuda u stavovima prema njima, među osobama s invaliditetom postoji relativno nizak stupanj obrazovanosti i relativno nizak stupanj zaposlenosti. Poznato je da se zdravlje povećava općenito s mogućnostima, a ovakav status ih dodatno deprivira i to je kršenje svekolikih njihovih prava od Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, UN-ove konvencije o pravima osoba s invaliditetom pa sve do ustavnih prava.

Kroz cjelomjesečnu kampanju nastojali smo bolje vizualizirati građane s invaliditetom, preispitati njihove mogućnosti obrazovanja, zapošljavanja i provođenja slobodnog vremena te bavljenja sportom i rekreacijom.

Malo koga nije dirnula priredba u VI. osnovnoj

školi Varaždin, školi koja je potpuno prilagođena infrastrukturno i psihičkom klimom djeci s invaliditetom. Ples, pjesma i recitacije koje su zajedno izvodila djeca sa i bez invaliditeta bili su lijep pozdrav škole pravobraniteljici za osobe s invaliditetom gospođi Anki Slonjšak, koja je toga dana posjetila školu.

Svoja vrata su za građanstvo još šire otvorili Udruga slijepih i slabovidnih, Udruga Sunce za osobe s mentalnom retardacijom i Centar za odgoj i obrazovanje »Tomislav Špoljar« koji bi uskoro trebao dobiti nove prostore.

Mogućnosti kreativnog izražavanja »oslikane« su u likovnim radovima Društva distrofičara, radionicama ručnog tkanja, keramike te male škole za djecu s poteškoćama u razvoju Udruge Sunce Ludbreg.

Dom za starije i nemoćne osobe Varaždin oduševio je javnost raznolikošću svojih sekcija, posebno literarno-novinske, fitness studijem, pjevačkim zborom, likovnom radionicom i suradnjom s Društvom za inovativne umjetnosti. Dječji vrtić Varaždin s grupom djece s cerebralnom paralizom i Društvo Naša djeca također su se uključili u promotivne aktivnosti mjeseca. HVIDRA Varaždin prigodno je obilježila Dan sjećanja na žrtve Vukovara.

U sklopu kampanje predstavljen je i program referade za OSI Centra za socijalnu skrb Varaždin i Društva Crvenog križa Varaždinske županije, Društva za zaštitu oboljelih od dijabetesa, s preventivnim mjerenjem ŠUK-a i mnogi drugi. Sljedeći »koncept zajednice« sastali su se predstavnici različitih vjerskih zajednica s predstavnicima udruga i na tribini razgovarali kako crkva može biti promotor socijalnog uključivanja osoba s invaliditetom i općenito promotor zdravlja u populaciji.

Zaštitna radionica za OSI pri Srednjoj strukovnoj školi županijski je projekt zapošljavanja OSI. Svi oni, i mnogi drugi, uključili su se u promotivnu kampanju te je zaista cijeli mjesec studeni prošao u znaku osoba s invaliditetom.

Grad i Županija pokazali su da mogu biti »Povezani zdravljem«, a svi ostali samo su slijedili njihov primjer. Došlo je do umrežavanja, stvaranja novih veza i kontakata, prepoznavanja novih potencijala, nekih dobrih inicijativa i nacrta za budućnost i to su koraci kojima Zdravi gradovi i Zdrave županije, za razliku od onih koji to nisu, idu naprijed.

Tko zna do kuda sve mogu dogurati.

Irena Stipešević Rakamarić, dr. med., spec. javnog zdravstva, koordinatorka javno-zdravstvo@zjzjzv.hr